

Jakub ŚWIĄTEK

Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie

Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania

kuba-dx@wp.pl

<https://orcid.org/0009-0006-4365-8533>

<https://doi.org/10.34739/dsd.2026.01.01>

MIL-KANAŁY JAKO NARZĘDZIE WOJNY INFORMACYJNEJ W KONFLIKCIE ROSYJSKO-UKRAIŃSKIM

ABSTRAKT: Mil-kanały zakładane w mediach społecznościowych są kolejnym cyfrowym przedłużeniem arsenału środków wojny informacyjnej. Różnią się od mil-blogów tym, że relacjonują działania konkretnej jednostki w strukturze sił zbrojnych. Celem niniejszego artykułu jest wyszczególnienie, scharakteryzowanie oraz określenie roli ukraińskich i rosyjskich mil-kanałów w prowadzonej przez te państwa wojnie informacyjnej. Problemy badawcze objęły identyfikację sposobów wykorzystania mil-kanałów przez Rosję i Ukrainę do wojny informacyjnej, a także wskazanie treści i narracji, które się na nich znajdują. W ramach hipotez przyjęto, iż mil-kanały to istotne narzędzie wojny informacyjnej, poprzez które realizuje się działania ofensywne i defensywne, treści na nich wykazują cechy przekazu propagandowego, a narracje skłaniają się do przedstawiania własnych wysiłków jako uzasadnionych i sprawiedliwych na tle bandyckich i niesłusznych przeciwnika. W celu zrealizowania założeń artykułu dokonano przeglądu rosyjskich i ukraińskich mil-kanałów na platformie Telegram i YouTube oraz przeanalizowano i zinterpretowano literaturę ekspercką z różnych obszarów naukowych. W artykule wykazano, że mil-kanały używane są do uwydatniania wewnętrznych problemów w armii nieprzyjaciela, propagandy i dehumanizacji wroga. W ramach działań defensywnych, mil-kanały swoimi treściami podnoszą morale społeczeństwa, promują postawy patriotyczne oraz wysiłki danego państwa w wojnie.

SŁOWA KLUCZOWE: wojna informacyjna, Rosja, Ukraina, media społecznościowe, propaganda

MIL-CHANNELS AS A TOOL OF INFORMATION WARFARE IN THE RUSSIAN-UKRAINIAN CONFLICT

ABSTRACT: Mil-channels established on social media are another digital extension of the information warfare arsenal. They differ from mil-blog in that they report on the activities of a specific unit within the armed forces. The purpose of this article is to specify, characterize, and define the role of Ukrainian and Russian mil-channels in the information warfare waged by these countries. Research questions included identifying how Russia and Ukraine utilize mil-channels for information warfare, as well as identifying the content and narratives contained within them. The hypotheses assume that mil-channels are an important tool of information warfare, through which offensive and defensive actions are implemented. The content on them exhibits characteristics of propaganda, and the narratives tend to present one's own efforts as justified and righteous against the backdrop of the adversary's criminal and unfair ones. To achieve the objective of the article, a review of Russian and Ukrainian mil-channels on Telegram and YouTube was conducted, and expert literature from various scientific fields was analyzed and interpreted. The article demonstrates that mil-channels are used to highlight internal problems within the enemy army, to promote propaganda, and to dehumanize the enemy. As part of defensive operations, mil-channels use their content to boost public morale, promote patriotic attitudes, and promote a given country's efforts in war.

KEYWORDS: information warfare, Russia, Ukraine, social media, propaganda

WPROWADZENIE

Informacje rozumiane jako zinterpretowane dane, którym nadano znaczenie i wartość w konkretnym kontekście, są istotnym orężem wojny rosyjsko-ukraińskiej. Eskalacja starć konwencjonalnych między tymi dwoma podmiotami areny międzynarodowej w 2022 roku wiązała się również z natężeniem działań w ramach walki informacyjnej. Końcówka lutego tegoż roku w narracji rosyjskiej stała się początkiem tak zwanej „specjalnej operacji wojskowej”, która podjęta została w celu ochrony ludności Donieckiej i Ługańskiej Republiki Ludowej oraz demilitaryzacji i denazyfikacji Ukrainy. Z kolei ofiara agresora wkroczyła w nowy, cięższy etap własnej wielkiej wojny ojczyźnianej, której celem jest odparcie napadu zbrojnego sąsiadującego mocarstwa i utrzymanie swojej państwowości. Konieczne stało się natężenie operacji informacyjnych przez jedną i drugą stronę, ponieważ cały świat zwrócił swoją uwagę na to, co dzieje się w Europie Wschodniej.

Wojna informacyjna to pojęcie o wielu definicjach. Jednakże w kilku z nich dostrzec można wspólny motyw, jakim jest atak i obrona. Vladimir Volkoff wskazuje, że to „ofensywne i defensywne używanie informacji i systemów informacyjnych (...)”¹. Robert Białoskórski w swoim badaniu również przyjął ten motyw, wskazując, że to „(...) proces osiągania strategicznych celów (interesów) dowolnej organizacji poprzez ofensywne i defensywne działania w przestrzeni informacyjnej (...)”². Wojna immanentnie jest związana z atakiem i obroną, co analogicznie przekłada się również na wojnę informacyjną. W artykule przyjęto więc, że działania w jej ramach mogą mieć charakter zarówno defensywny, jak i ofensywny. Wiele opracowań zaznacza również, że rosyjskie pojmowanie wojny informacyjnej różni się od zachodniej w niektórych kwestiach. Ukraina, będąc niegdyś republiką związkową ZSRR, przyjęła wybrane założenia, jednocześnie czerpiąc z doświadczeń własnych i innych państw w latach, kiedy była już niepodległym podmiotem.

Zarówno Rosja, jak i Ukraina poszukują metod oraz mediów do uzyskania przewagi w wojnie informacyjnej. Technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) to ważne rozwiązania w tym kontekście – są wydajne i przede wszystkim tańsze w porównaniu z kosztami tradycyjnych działań wojennych³. Internet to technologia ICT, która szczególnie ubogaca możliwości tytułowej domeny walki. Wynika to m.in. z cechy, jaką jest powszechność użytku sieci – liczba użytkowników Internetu to około 3 miliardy osób i nadal będzie rosnąć⁴. Różnorodne media społecznościowe, serwisy czy aplikacje są więc wykorzystywane przez strony wojujące m.in. poprzez mil-kanaly do atakowania i bronięcia się w ramach wojny informacyjnej.

¹ V. Volkoff, *Krótką historia dezinformacji. Od konia trojańskiego do Internetu*, Bielany Wrocławskie – Kobierzyce 2022, s. 235-236.

² R. Białoskórski, *The theoretical concept of information warfare: A general outline*, „Humanities and Social Sciences” 2023, 30(4), s. 8.

³ M. Taddeo, *Information Warfare: A Philosophical Perspective*, „Philosophy and Technology” 2012, 25, s. 106.

⁴ O. Kravchenko, V. Veklych, M. Krykhivskyi, T. Madryha, *Cybersecurity in the face of information warfare and cyberattacks*, „Multidisciplinary Science Journal” 2024, 6, s. 1.

Mil-blogi (skrót od *military web logs*) rozumiane są jako małe strony w sieci Internet, prowadzone przez żołnierzy, będące swego rodzaju dziennikami, za pośrednictwem których publikuje się materiały, komentarze i inne treści związane z wojnami czy konfliktami zbrojnymi⁵. Pierwsze z nich zaczęły pojawiać się w czasach globalnej wojny z terroryzmem – zakładane przez amerykańskich żołnierzy uczestniczących w walkach na Bliskim Wschodzie⁶. W kontekście obecnej wojny rosyjsko-ukraińskiej oprócz mil-blogów popularność zdobywają mil-kanały zakładane na serwisach Telegram czy YouTube. Tworzone są kanały relacjonujące doświadczenia i działania całych pułków, batalionów czy dywizji. Stanowią one swego rodzaju *fanpage* danej struktury w siłach zbrojnych oraz służą wysiłkom wojennym w domenie informacyjnej. Subskrypcje i wyświetlenia na niektórych z nich sięgają milionów. Należy więc odróżnić mil-blogi będące z reguły inicjatywą pojedynczych osób od mil-kanalów, charakteryzujących się bardziej rozproszoną własnością i zajmujących się działaniami danej struktury. Te drugie można powiązać z określoną strukturą w siłach zbrojnych – zakładane na popularnych serwisach są istotnym narzędziem prowadzenia walki informacyjnej przez daną stronę konfliktu. W polskich opracowaniach nie poświęca się im szczególnej uwagi mimo ich dużego potencjału docierania do wielu odbiorców na świecie.

Celem artykułu jest wyszczególnienie oraz scharakteryzowanie rosyjskich i ukraińskich mil-kanalów, a także określenie ich roli w prowadzonej przez te państwa wojnie informacyjnej. Główny problem badawczy zawarto w pytaniu: W jaki sposób mil-kanały są wykorzystywane przez Rosję i Ukrainę w wojnie informacyjnej? Wobec tak sformułowanego głównego problemu badawczego przyjęto następujące szczegółowe problemy badawcze:

- Jakie treści są publikowane na rosyjskich i ukraińskich mil-kanalach na potrzeby wojny informacyjnej?
- Jakie narracje można wyszczególnić na rosyjskich i ukraińskich mil-kanalach?

Na podstawie głównego problemu badawczego przyjęto hipotezę: przypuszcza się, że mil-kanały są istotnym narzędziem rosyjskiej i ukraińskiej wojny informacyjnej, za pośrednictwem których realizuje się działania ofensywne i defensywne. Bazując na pierwszym szczegółowym problemie badawczym, sformułowano hipotezę szczegółową, w świetle której przypuszcza się, iż treści publikowane na rosyjskich i ukraińskich mil-kanalach na potrzeby wojny informacyjnej wykazują cechy przekazu propagandowego. W myśl drugiej hipotezy szczegółowej przypuszcza się, że narracje pojawiające się na mil-kanalach przedstawiają wysiłki własne jako uzasadnione i sprawiedliwe, a działania nieprzyjaciela jako bandyckie i niesłuszne.

Do zrealizowania celów niniejszej pracy dokonano przeglądu i interpretacji artykułów eksperckich poruszających tematykę wojny informacyjnej oraz tych ujmujących wojnę rosyjsko-ukraińską, aby głębiej przybliżyć kontekst wieloletniego konfliktu między tymi podobnymi, a jednocześnie poróżnionymi narodami. Scharakteryzowano rosyjskie i ukraińskie

⁵ E. Robbins, *Muddy Boots IO: The Rise of Soldier Blogs*, „Australian Army Journal” 2007, 4(3), s. 39.

⁶ *Ibidem*.

podejście do wojny informacyjnej w celu przybliżenia ogólnych założeń, wedle których te dwa państwa prowadzą walkę informacyjną. Aby zrozumieć niektóre narracje rosyjsko-ukraińskiej wojny informacyjnej przytoczono również artykuły i wiedzę z obszarów stosunków międzynarodowych oraz historii. Skorzystano również z serwisu Telegram, gdzie odbywa się większość rosyjskich działań w ramach wojny informacyjnej, jeśli chodzi o platformy społecznościowe oraz YouTube, gdzie dominują ukraińskie mil kanały na rzecz rosyjskich. Pozwoliło to zapoznać się z mil kanałami obu stron oraz charakterem treści, które są na nich publikowane. Wybrano po pięć aktywnych mil kanałów, które miały więcej niż tysiąc subskrybentów w okresie tworzenia niniejszego opracowania, ponieważ na Telegramie i YouTube istnieją granice, po przekroczeniu których kanały mogą zacząć zarabiać. Można więc uznać, że takowe zaczynają się wtedy realnie liczyć w hierarchii wielu kanałów na tych serwisach. Przeanalizowano treści od 2022 roku do bieżących. Wybór tego okresu uzasadniono nasileniem się wojny informacyjnej po 24 lutego 2022 roku i powstaniem wielu mil kanałów właśnie w tym przedziale czasowym.

ROSYJSKA WOJNA INFORMACYJNA I MIL-KANAŁY

Federacja Rosyjska, a wcześniej Związek Radziecki wykształciły odmienne ujęcia wojny informacyjnej w stosunku do państw NATO. ZSRR stosował tzw. środki aktywne (*aktivnyje mieroprijatija*), które obejmowały m.in. działania dezinformacyjne oraz propagandowe wewnątrz i zewnątrz państwa⁷. Postsowiecka Rosja zdecydowała się kontynuować ich wykorzystanie, w dalszym ciągu silnie kładąc nacisk na ukierunkowanie wojny informacyjnej na społeczeństwa i psychikę obywateli w czasach pokoju, implementując jednocześnie walkę z wykorzystaniem nowin technologicznych⁸. Wedle rosyjskiej myśli informacje podczas operacji wojskowych pełnią funkcję nadrzędną w stosunku do sił zbrojnych, które są z kolei postrzegane jako ich wsparcie⁹. W armiach zachodnich operacje informacyjne (INFOOPS) to zaledwie dodatek do prowadzonych kampanii przez siły konwencjonalne¹⁰. Rosyjska wojna informacyjna nie jest ograniczona czasem wojny i pokoju. Ma ona służyć jako jedno z narzędzi wojny hybrydowej bądź przygotować grunt pod operację ściśle wojskową¹¹. Jest to założenie wynikające m.in. z doktryny Gierasimowa, której główne idee rosyjski generał, od którego jej nazwa pochodzi, przedstawił w 2013 roku¹². Wojna informacyjna jest procesem niemal ciągłym, dostosowywanym do bieżących zmiennych i kontekstów. Fakt ten zaznaczono w drugiej edycji słownika kluczowych terminów z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego opracowanym przez

⁷ R.E. Kanet, *Moscow and the World: From Soviet Active Measures to Russian Information Warfare*, „Applied Cybersecurity & Internet Governance” 2024, 3(1), s. 35.

⁸ P. Bryczek-Wróbel, M. Moszczyński, *The evolution of the concept of information warfare in the modern information society of the post-truth era*, „Defence Sciences Review” 2022, 13, s. 58.

⁹ R. Thornton, *The Changing Nature of Modern Warfare: Responding to Russian Information Warfare*, „The RUSI Journal” 2015, 160(4), s. 42.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ J. Meissner, *Rosyjska koncepcja wojny nowej generacji w świetle pierwszych doświadczeń z wojny w Ukrainie*, „Roczniki Nauk Społecznych” 2022, 50(4), s. 135.

¹² *Ibidem*, s. 134.

Wojskową Akademię Sztabu Generalnego w 2008 roku¹³. Istnieje także różnica w ujęciu wojny informacyjnej, psychologicznej i kognitywnej. W rosyjskim pojmowaniu wojna informacyjna to również wojna psychologiczna, a także bliska wysiłkom w ramach wojny kognitywnej¹⁴. W nomenklaturze NATO występują takie pojęcia jak *INFOOPS* czy *PSYOPS* rozróżniające jedno od drugiego, gdy w rosyjskiej mówi się o wojnie informacyjno-psychologicznej¹⁵.

Rosyjskie mil-kanaly funkcjonują głównie na komunikatorze Telegram, gdzie oprócz możliwości kontaktowania się między użytkownikami istnieje funkcja założenia kanału. Za jego pośrednictwem odbywa się jednokierunkowa transmisja treści, takich jak materiały wideo, zdjęcia czy wiadomości tekstowe do wielu osób jednocześnie. Jest to główna platforma przekazu rosyjskich mil-kanalów z uwagi na ograniczony dostęp do innych, jak chociażby YouTube. Efektem tego jest zdominowanie serwisu YouTube przez ukraińskie mil-kanaly na rzecz rosyjskich. Telegram założony przez pochodzących z Rosji braci Durow nie stosuje takiej samej polityki dostępności co YouTube, czego rezultatem jest istnienie rosyjskich mil-kanalów, które wymieniono w tabeli 1.

Tabela 1. Przykłady aktywnych rosyjskich mil-kanalów na komunikatorze Telegram

Lp.	Nazwa kanału	Powiązanie	Data założenia	Subskrypcje ¹⁶
1.	<i>Северный Ветер</i>	Grupa Operacyjna Wojsk Rosyjskich „Północ”	28.04.2024	118 265
2.	<i>106 гвардейская дивизия ВДВ Тула</i>	106. Gwardyjska Dywizja Powietrzno-desantowa, Tuła	08.07.2023	12 830
3.	<i>Родная 98-я (ВДВ России)</i>	98. Gwardyjska Dywizja Powietrznodesantowa im. 70-lecia Wielkiego Października	09.12.2024	11 390
4.	<i>Башкирский батальон</i>	Baszkirskie Bataliony im. M. Szaimuratowa i A. Dostawałowa, 31. Pułk Strzelców Zmotoryzowanych „Baszkiria” i inne	16.06.2022	10 958
5.	<i>Гвардейская 71-я дивизия ЛенВО</i>	71. Dywizja Gwardii Leningradzkiego Okręgu Wojskowego	11.08.2023	7 868

Źródło: opracowanie własne

Za pośrednictwem rosyjskich mil-kanalów wzmacniana jest jedna z narracji – Rosja versus Zachód/NATO. Stosuje się ją w ramach modelu tzw. oblężonej twierdzy, który ma utrzymywać społeczeństwo rosyjskie w poczuciu zagrożenia i utwierdzać w przekonaniu, że rozpoczęciu wojny winne jest NATO, a także aktywnie się w nią angażuje¹⁷. Na kanale Grupy Operacyjnej „Północ” zawarto ostrzeżenie przed kanałem podszywającym się pod tę strukturę,

¹³ K. Giles, *Handbook of Russian Information Warfare. Fellowship Monograph 9*, Rome 2016, s. 4.

¹⁴ A.P. Olechowski, *Dezinformacja i propaganda orężem wojny kognitywnej*, „Media i Społeczeństwo” 2022, 17(2), s. 26-27.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ Stan na 07.02.2026.

¹⁷ T. Kamiński, *Propaganda i jej wpływ na bezpieczeństwo państwa i obywateli na przykładzie działań wojennych w Ukrainie*, „SECURO” 2024, 11, s. 63-64.

implikując, że w jego działalność zaangażowane są brytyjskie służby wywiadowcze¹⁸. Jednakże owego powiązania dokonano wyłącznie na podstawie brytyjskiego numeru telefonu, który należał do osoby będącej właścicielem firmy mającej pomagać unikać poboru do Sił Zbrojnych FR. Reklama tej firmy pojawiła się na jednym z mil-kanalów, przed którymi Grupa „Północ” ostrzegała. Nie stanowi to jednak wystarczającego dowodu jednoznacznie wskazującego na działalność cywilnego bądź wojskowego wywiadu Wielkiej Brytanii. Z kolei na mil-kanale 71. Dywizji w ramach święta zwanego Dniem Przyjaźni i Jedności Słowian opublikowano post rozszerzający narrację Rosja *versus* Zachód o narody słowiańskie. Panslawizm wykorzystywany jest przez Rosję do nastawiania społeczeństw słowiańskich przeciw Zachodowi i Unii Europejskiej, które wedle narracji chcą zniszczyć kulturę i odrębność tego ludu¹⁹. W ramach tego zaznaczono, że państwa zachodnie przyzwały na pielęgnowanie w byłych republikach radzieckich rusofobii i nacjonalizmu – jako konsekwencję owych działań przytoczono triumf Majdanu w Kijowie²⁰.

Dehumanizacja to ważne narzędzie propagandy polegające na przedstawianiu lub traktowaniu człowieka w sposób mu uwłaczający, podkreślający, iż nie jest ludzką istotą²¹. Wobec tego zarówno jedna, jak i druga strona konfliktu stosują określenia mające odczłowieczyć i obrazić przeciwnika. Strona rosyjska używa szerokiej gamy pejoratywów np. ukrofaszyści, naziści, terroryści, tchórze, mordercy²². Dehumanizacja może też przybierać formy animalizujące. Adrienne de Ruiter wskazuje, iż najbardziej znane historyczne przykłady dehumanizacji polegały na „[...] stosowaniu analogii lub metafor zwierzęcych w celu usprawiedliwienia okrucieństw”²³. Na kanale 98. Gwardyjskiej Dywizji do jednego z postów ukazującego materiał wideo, na którym eliminowany był posterunek Sił Zbrojnych Ukrainy, zawarto opis, gdzie wrogi personel nazwano szczurami²⁴. 71. Dywizja Gwardii nazwała grupę przebywających nieprzyjaciół karaluchami²⁵. Z kolei na jednym z czeczeńskich mil-kanalów żołnierzy ukraińskich nazwano prosiętami, co pośrednio może wynikać z niskiego statusu tychże zwierząt w kulturze islamskiej²⁶. Inna obraźliwa forma to chochły/chochoły nawiązująca do tradycyjnego sposobu golenia i układania włosów na głowie przez ukraińskich mężczyzn²⁷. Owego pejoratywu użyto m.in. na kanale tulskiej WDW (*Wozduszno-Diesantnyje Wojska*)²⁸.

¹⁸ Северный Ветер, 26.01.2026, <https://t.me/warriorofnorth/15036> (28.01.2026).

¹⁹ V. Đorđević, M. Suslov, M. Čejka, O. Mocek, M. Hrabálek, *Revisiting Pan-Slavism in the Contemporary Perspective*, „Nationalities Papers” 2023, 51(1), s. 9.

²⁰ Гвардейская 71-я дивизия ЛенВО, 25.06.2025, https://t.me/ogvmsbr_200Z/2211 (28.01.2026).

²¹ A. de Ruiter, *To be or not to be human: Resolving the paradox of dehumanization*, „European Journal of Political Theory” 2023, 22(1), s. 74.

²² Северный Ветер, 27.01.2026, <https://t.me/warriorofnorth/15045> (27.01.2026).

²³ A. de Ruiter, *op. cit.*, s. 4.

²⁴ Родная 98-я (ВДВ России), 18.12.2025, <https://t.me/rodnaya98vdd/2887> (28.01.2026).

²⁵ Гвардейская 71-я дивизия ЛенВО, 14.08.2025, https://t.me/ogvmsbr_200Z/2313 (28.01.2026).

²⁶ Батальон „Питерского” Спецназ „Ахмат” МО РФ, 27.01.2026, https://t.me/Batalion_Piterskyi_Russia/4421 (28.01.2026).

²⁷ H. Fossberg, K. Fangen, *Weaponized humor and militarized masculinity: the role of memes in far-right discourse on the Russo-Ukrainian war*, „Journal of Gender Studies” 2025, s. 12.

²⁸ 106 гвардейская дивизия ВДВ Тула, 19.02.2025, https://t.me/vdv_106/1650 (28.01.2026).

Powtarzającym się motywem na wszystkich wymienionych w tabeli mil-kanalach jest publikowanie wierszy nawiązujących do wojny, żołnierskiego życia, a także miłości. Celem tego jest romantyzacja toczącego się konfliktu poprzez zastosowanie środków artystycznych i uczynienie z niego głębszego doświadczenia. Jeden z nich opublikowano na kanale 98. Dywizji Powietrznodesantowej²⁹, którego trzy przetłumaczone strofy zawarto poniżej:

Kochała go cicho, Jak kocha się raz na zawsze, I przy każdym spotkaniu, jasno, Mówiła: „Jesteś moim przeznaczeniem”.

A on był miły i prosty, Żołnierz o uczciwej duszy, Spełniał swój obowiązek wobec ojczyzny, Trzymając jej spokój w swojej piersi.

I wyruszając na ciężką bitwę, Miał ze sobą tylko jedno światło – Jej oczy, jej ciepło, jej niewypowiedziane powitanie.

Za pomocą wierszy dokonywana jest emocjonalizacja języka oraz powstaje możliwość stworzenia narracji bohaterskiej, co ma szansę odzwierciedlić się większym poparciem społecznym dla danych opcji politycznych³⁰. Wysiłkom rosyjskich żołnierzy nadaje się w ten sposób charakter eposowy, co może też zachęcać odbiorców wierszy do podjęcia walki samemu w celu stania się częścią prezentowanej w utworze legendy. Wiersze o wojnie można znaleźć również na kanałach Grupy Operacyjnej „Północ”³¹, 106. Dywizji Powietrznodesantowej³², jednostek baszkirskich³³ oraz 71. Dywizji Gwardii Leningradzkiego Okręgu Wojskowego³⁴.

Oprócz wyżej wymienionych mil-kanalów na uwagę zasługuje niegdyś powiązany z Grupą Wagnera, lecz już zawieszony ze względu na brak aktywności kanał GREY ZONE. W szczytowym okresie subskrybowało go ponad 619000 użytkowników³⁵. To właśnie tam opublikowano materiał wideo ukazujący egzekucję dezertera Jewgienija Nużyna przy wykorzystaniu młota³⁶. Działanie to było kolejnym krokiem budowania reputacji tej CzWK (*Czastnaja Wojennaja Kompanija*) jako bezwzględnej i niebezpiecznej grupy najemników³⁷. Symbolika tego narzędzia egzekucji została następnie wykorzystana do próby zastraszenia Unii Europejskiej. Młot pokryty sztuczną krwią na trzonku z wygrawerowanym logiem Grupy Wagnera na obuchu i zapakowany w futerał na skrzypce został wysłany do Parlamentu Europejskiego jako odpowiedź na wniosek prawodawców UE o umieszczenie CzWK na unijnej liście

²⁹ Родная 98-я (ВДВ России), 19.01.2026, <https://t.me/rodnaya98vdd/3135> (27.01.2026).

³⁰ G. Panchewa, A.A. Ardheles, A.T. Gil, A. Spencer, *‘Russian warship, go fuck yourself’: Romantic narratives of the hero in the war of Ukraine*, „The British Journal of Politics and International Relations” 2024, 27(1), s. 281.

³¹ Северный Ветер, 27.01.2026, <https://t.me/warriorofnorth/15046> (27.01.2026).

³² 106 гвардейская дивизия ВДВ Тула, 06.12.2025, https://t.me/vdv_106/1864 (27.01.2026).

³³ Башкирский батальон, 13.01.2026, <https://t.me/bashbat02/14698> (27.01.2026).

³⁴ Гвардейская 71-я дивизия ЛенВО, 30.08.2025, https://t.me/ogvmsbr_200Z/2327 (27.01.2026).

³⁵ TGStat, GREY ZONE: Subscribers number growth, https://tgstat.ru/en/channel/@grey_zone/stat/subscribers (28.01.2026).

³⁶ Novaya Gazeta Europe, *New video of alleged sledgehammer execution appears on Telegram channel affiliated with PMC Wagner. Graphic footage*, 13.02.2023, <https://novayagazeta.eu/articles/2023/02/13/new-video-of-alleged-sledgehammer-execution-appears-on-telegram-channel-affiliated-with-pmc-wagner-graphic-footage-en-news> (28.01.2026).

³⁷ Wcześniejszym drastycznym działaniem był materiał wideo z 2017 r. ukazujący tortury, egzekucję i bezczeszczenie zwłok dezertera z syryjskiej armii Hamdiego Bouty.

terrorystów³⁸. Powodem upadku głównego mil-kanalu Grupy Wagnera, jak i samej organizacji była śmierć jej szefa Jewgienija Prigożyna w 2023 roku.

Mil-kanaly na Telegramie dopełniają działania rosyjskich mil-bloggerów, takich jak Siemion Piegow, Michaił Zwinczuk czy Aleksandr Koc, którzy również posiadają swoje kanały i prowadzą działania w ramach wojny informacyjnej, zgodnie z narracjami Kremla. Ich kanały często posiadają również większą liczbę subskrybentów i cieszą się większą popularnością w społeczeństwie. Wynikać to może z łatwości tworzenia się relacji parasocjalnej między odbiorcą a pojedynczym nadawcą niżli całą strukturą, w skład której wchodzi wiele osób o zakrytych twarzach i pseudonimach zamiast imion oraz nazwisk ze względu na potrzeby bezpieczeństwa operacyjnego. Specjalista od dezinformacji Clint Watts z amerykańskiego Instytutu Badań nad Polityką Zagraniczną zaznaczył, że strona konfliktu, która „(...) będzie w stanie utrzymać swoje kampanie informacyjne w Telegramie, ma największe szanse na kształtowanie światopoglądu na temat tego, co dzieje się na Ukrainie”³⁹. Wobec tego strona rosyjska kontynuuje wojnę informacyjną z Ukrainą za pośrednictwem tego komunikatora, by zrealizować swój naczelny cel wyrażany powiedzeniem *pobieda budiet za nami*.

UKRAIŃSKA WOJNA INFORMACYJNA I MIL-KANAŁY

Ukraińskie ujęcie wojny informacyjnej jest wynikiem czerpania pomysłów z wybranych rozwiązań innych państw, a także rezultatem własnych doświadczeń na przestrzeni lat po uzyskaniu niepodległości w latach 90. ubiegłego wieku.

Peter Schrijver wskazał podmioty, których koncepcje znalazły użytek w ukraińskiej metodyce działań informacyjnych i są to Związek Radziecki/Rosja, Izrael oraz NATO⁴⁰. Rosyjska FSRR, jako dominujący podmiotem ZSRR, miała wiodący wpływ na sposoby prowadzenia wojny informacyjnej, które następnie przejęła Federacja Rosyjska. Spadkobiercą została również Ukraina, implementując takie metody jak używanie osobistej komunikacji wroga do wywierania wpływu czy wykorzystanie aspektu popularności celebryckiej do wzmacniania przekazu⁴¹. Przykładem tego pierwszego jest publikowanie prywatnych rozmów telefonicznych żołnierzy FR w mediach społecznościowych, które przechwycił ukraiński wywiad wojskowy⁴². Drugi to unowocześniona forma wykorzystania czołowych publicystów i korespondentów wojennych przez ZSRR w czasach II wojny światowej do popularyzacji wysiłków sowietów. Obecnie poprzez twórczość internetową – w szczególności osób zaangażowanych w działania operacyjne – propagowane są wysiłki wojsk ukraińskich⁴³. Ukraina przyjęła również koncepcję

³⁸ Organized Crime and Corruption Reporting Project, *Putin's Chef Sends 'Bloody' Sledgehammer to EU Parliament*, 25.11.2022, <https://www.occrp.org/en/news/putins-chef-sends-bloody-sledgehammer-to-eu-parliament> (28.01.2026).

³⁹ V. Bergengruen, *How Telegram Became the Digital Battlefield in the Russia-Ukraine War*, 21.03.2022, <https://time.com/6158437/telegram-russia-ukraine-information-war/> (28.01.2026).

⁴⁰ P. Schrijver, *Ukraine's Fight on the Front Lines of the Information Environment*, 12.09.2023, <https://mwi.westpoint.edu/ukraines-fight-on-the-front-lines-of-the-information-environment/> (30.01.2026).

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Ibidem*.

konfrontacji informacyjnej (*informacyonnoje protivoborstwo*). Jest ona już w większym stopniu związana z Federacją Rosyjską i zakłada, że oprócz konfrontacji informacyjno-psychologicznej ważną rolę odgrywa też konfrontacja informacyjno-techniczna, skupiająca się na manipulacji fizycznej, a także destrukcji informacji i systemów informacyjnych⁴⁴. Ukraina wykorzystuje domenę cyber do działań ofensywnych np. poprzez ataki DDoS, ujawnianie oklauzowanych informacji czy zakłócanie działania systemów rosyjskich spółek państwowych⁴⁵. W odniesieniu do Izraela Ukraina analogicznie wykorzystwała media społecznościowe do tworzenia platform i kampanii nagłaśniających wydarzenia z konfliktu, w celu uzyskania poparcia międzynarodowego, a także budowania globalnej świadomości na temat sytuacji w kraju, który został objęty wojną⁴⁶. Z kolei w odniesieniu do NATO Ukraina, będąc w pewnym stopniu podmiotem protegowanym przez Sojusz, zaadaptowała koncepcję komunikacji strategicznej (*StratCom*) w 2015 roku, co zostało też uwzględnione w ich Doktrynie Wojskowej oraz Doktrynie Bezpieczeństwa Informacyjnego⁴⁷. Skutkiem tej adaptacji było ustanowienie w 2021 r. Centrum ds. Zwalczania Dezinformacji oraz Centrum ds. Komunikacji Strategicznej i Bezpieczeństwa Informacyjnego, co stanowi znaczną poprawę dla ukraińskich zdolności w informacyjnej domenie walki⁴⁸. Akceptując przegraną po porozumieniach mińskich w 2015 roku, Ukraina wyciągnęła wnioski i zaczęła podejmować kroki w celu zbudowania systemu, który lepiej oprze się rosyjskim atakom w ramach walki o przewagę informacyjną.

Ukraińskie mil-kanały wyraźnie dominują na YouTube w porównaniu ze słabiej widocznymi odpowiednikami rosyjskimi na tej platformie. Konkurencja toczy się na Telegramie, gdzie kanały rosyjskie i ukraińskie rywalizują ze sobą w celu uzyskania dominacji przekazu za pośrednictwem tego komunikatora. Jednak to YouTube jest zdecydowanie popularniejszym medium przekazu, jeśli chodzi o cały świat, dzięki czemu dominacja na nim jest wielką wartością dodatnią w ramach wojny informacyjnej. Wedle raportu Similarweb w grudniu ubiegłego roku domena youtube.com była drugą najczęściej odwiedzaną na świecie, a dwie domeny związane z Telegramem t.me oraz telegram.org znalazły się odpowiednio na 40 i 69 miejscu⁴⁹. Ograniczenie dostępu dla rosyjskich kanałów wykorzystuje Ukraina, prowadząc wojnę informacyjną za pośrednictwem mil-kanałów, które wymieniono w tabeli 2.

⁴⁴ M. Gris , A. Demus, Y. Shokh, M. Kepe, J. Welburn, K. Holynska, *Rivalry in the Information Sphere: Russian Conceptions of Information Confrontation*, 30.09.2022, https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR100/RR198-8/RAND_RRA198-8.pdf (06.02.2026).

⁴⁵ S. Mehta, U. Kumar, *Cyberwarfare In Russia Ukraine War Lessons For India*, „Synergy” 2025, 4(1), s. 78-79.

⁴⁶ P. Schrijver, *Ukraine’s Fight...*, *op. cit.*

⁴⁷ L. Kompantseva, *Research, Education, and Practice of StratCom in the Security Service of Ukraine in Interagency Settings*, „Information & Security: An International Journal” 2021, 48(1), s. 70.

⁴⁸ *Ibidem*, s. 72.

⁴⁹ S. Belinsky, *The Top 100 Most Visited Websites in the World (December 2025)*, 19.01.2026, <https://www.similarweb.com/blog/research/market-research/most-visited-websites/> (30.01.2026).

Tabela 2. Przykłady aktywnych ukraińskich mil-kanalów na YouTube

Lp.	Nazwa kanału	Powiązanie	Data założenia	Subskrypcje ⁵⁰
1.	<i>Третій армійський корпус</i>	3. Korpus Armijny	07.07.2022	1 610 000
2.	<i>Полк Каліноўскага</i>	Pułk im. Konstantego Kalinowskiego	23.04.2022	47 900
3.	<i>ХАРТІЯ</i>	13. Brygada Operacyjna „Chartija”	05.07.2023	31 000
4.	<i>2-й механізований батальйон 3 ОШБр</i>	2. Batalion Zmechanizowany 3. Samodzielnej Brygady Szturmowej	08.01.2017	23 000
5.	<i>3 Полк ССО ім. Святослава Хороброго</i>	3. Samodzielny Pułk Specjalny im. Księcia Światosława Chrobrego	18.09.2018	19 900

Źródło: opracowanie własne.

Najpopularniejszym ukraińskim mil-kanałem na YouTube jest ten prowadzony przez 3. Armijny Korpus. Wcześniej należał do 3. Samodzielnej Brygady Szturmowej, której trzonem są weterani Brygady Azow, sformowanej w 2014 roku jako ochotniczy batalion. Wielu doświadczonych żołnierzy przeszło do owej Brygady po klęsce w mieście Mariupol na południu Ukrainy. W wyniku reorganizacji 3. Brygada Szturmowa oraz inne jednostki tworzą obecnie Korpus, który prężnie działa w przestrzeni medialnej. Fakt przynależności żołnierzy Azowa, owianych legendą pośród społeczeństwa ukraińskiego i znanego na świecie w sposób zarówno pozytywny, jak i negatywny, wpłynął na popularność tego mil-kanału obok innych czynników, takich jak wysoka jakość materiałów czy tłumaczenie publikowanych tam filmów (nie wszystkich) na wiele języków.

Najczęściej oglądanym rodzajem treści na mil-kanałach są materiały typu *POV Combat*⁵¹. Jeśli chodzi o wyświetlenia, to w dniu 01.02.2026 r. na trzech wymienionych w tabeli kanałach najpopularniejszymi materiałami były te ukazujące starcia z perspektywy pierwszoosobowej. Na kanałach Brygady „Chartija” i 3. Samodzielnego Pułku Specjalnego były one z kolei drugimi najczęściej wyświetlanymi filmami. Materiały tego typu ukazują trudy, z jakimi zmagają się żołnierze podczas wojny, pozwalają oglądającemu w pewnym stopniu przenieść się na pole bitwy dzięki immersyjności widoku pierwszoosobowego. Mogą one umacniać wizerunek ukraińskich sił zbrojnych jako wysoko zdeterminowanych obrońców mimo skrajnych warunków panujących na froncie i zachęcać do dalszego wspierania ich wysiłków przez sferę euroatlantycką.

Strona ukraińska w swoich przekazach również stosuje pejoratywy wobec nieprzyjaciela. Jedne z popularniejszych określeń to: ork, *pidar* i moskal. Pierwsze odnosi się do mitycznych stworzeń, które w szczególności upodobały sobie działania wojenne, a także cechują się odrzucającą aparycją i brutalnością⁵². Słowo *pidar* odnoszące się również pogardliwie do osób

⁵⁰ Stan na 07.02.2026.

⁵¹ *POV Combat* – materiały wideo, w których działania na polu bitwy prezentowane są z perspektywy pierwszoosobowej, najczęściej za pośrednictwem kamer GoPro montowanych na hełmach lub kamizelkach żołnierzy.

⁵² M. Navalna, et al., *Invective Vocabulary in The Language of the Ukrainian Mass Media During the Russia-Ukraine War: Stylistic Layers and Pragmatics of Meaning*, „AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research” 2024, 14(1), s. 51.

o orientacji homoseksualnej jest potocznie używanym przez żołnierzy ukraińskich określeniem na przeciwnika. Z kolei słowo moskal to polski etnonim Rosjanina, używany też przez Ukraińców i Białorusinów oraz postrzegany w Rosji jako pogardliwy. Przykładów użycia owych pejoratywów można doszukać się choćby w tytułach materiałów wideo publikowanych na ukraińskich mil-kanalach. Brygada „Rubiz” na jednym ze swoich materiałów zaprezentowała pakiet ujęć pochodzących z bezzałogowego statku powietrznego zrzucającego ładunki wybuchowe na miejsca, w których przebywali rosyjscy żołnierze nazwani orkami⁵³. W jednym z materiałów 3. Korpusu Armijnego pokazującego walkę w okopach z perspektywy pierwszej osoby, można usłyszeć, jak żołnierze ukraińscy potocznie określają przeciwnika słowem *pidar* w procesie porozumiewania się między sobą⁵⁴. Z kolei na mil-kanale Brygady „Chartija” krótki materiał zawierający komentarz do faktu odparcia przez jednostkę rosyjskiego natarcia zatytułowano jako „Chartija zmiażdżyła moskali”⁵⁵.

Materiały publikowane na ukraińskich mil-kanalach nie są skierowane wyłącznie do własnego społeczeństwa. Odbiorcami treści mogą być również żołnierze FR oraz cywile z Rosji, którzy śledzą wojnę w Internecie. Tak jak w przypadku rosyjskich mil-kanalów strona ukraińska zamieszcza na swoich wywiady z jeńcami wojennymi. Niektóre rozmowy są przeprowadzane w specjalnie przygotowanych do tego warunkach, a inne bardziej przypominają przesłuchanie zaraz po uchwyceniu jeńca na polu bitwy. Celem tego jest przedstawienie, że są oni traktowani zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym konfliktów zbrojnych (MPHKZ), a także obnażenie wewnętrznych problemów armii nieprzyjaciela i podkreślenie panującego w niej niskiego morale. Na mil-kanale 3. Armijnego Korpusu jest duża ilość wywiadów z jeńcami, również tymi pochodzącymi z innych państw. W jednym z nich indyjski student opowiedział, jak został oszukany ofertą pracy, co skończyło się przymusowym wcieleнием go do rosyjskiej armii⁵⁶. Żołnierze Pułku Kalinowskiego po schwytaniu jeńca przeprowadzili z nim wywiad, z którego wynikało, że jedną z kar nakładanych przez jego przełożonych było bicie i głodzenie⁵⁷. W materiale 2. Batalionu Zmechanizowanego przedstawiono wywiad, gdzie schwytany żołnierz opowiedział, że podpisał kontrakt jako alternatywę dla odbycia wyroku 7 lat pozbawienia wolności za posiadanie narkotyków⁵⁸. Na kanale 3. Samodzielnego Pułku Specjalnego opublikowano z kolei materiał pokazujący schwytanie jeńca, który

⁵³ Бригада РУБІЖ, *ОРКИ НЕ ВИТРИМАЛИ! Тотальне знищення ворога привело до яскравих результатів!*, 30.09.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=JlhTXj92RHg> (03.02.2026).

⁵⁴ Третій армійський корпус, *Третій контакт — вдалині! Знищення п*дарів, що намагалися просунутися між позиціями Трійки*, 04.02.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=wXTl1wYoSSo> (03.02.2026).

⁵⁵ ХАРТІЯ, *«Хартія» перемолола москалів*, 17.05.2025, <https://www.youtube.com/shorts/665OtkDoF7g> (03.02.2026).

⁵⁶ Третій армійський корпус, *Росія вербує індійців, студент в полоні та строк за «228» — розслідування Трійки!*, 25.12.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=8CaXQ9qpFXA> (02.02.2026).

⁵⁷ Полк Каліноўскага, *Размова з палонным | Полк Калиновского*, 04.03.2023, <https://www.youtube.com/watch?v=h9KSivN9nxM&rc=1> (02.02.2026).

⁵⁸ 2-й механізований батальйон 3 ОШБр, *Окупант, триколон і полон: як закінчилася «показуха під*рів» в Копанках*, 13.06.2024, <https://www.youtube.com/watch?v=9GosD967Nok&rc=1> (02.02.2026).

tłumaczył, że nie chciał walczyć i został zwerbowany w więzieniu, gdzie trafił za kradzież⁵⁹. Przesłuchaniom towarzyszyły często takie gesty jak poczęstowanie papierosem czy umożliwienie skontaktowania się z bliskimi, co ma podkreślać humanitarne traktowanie jeńców oraz zachęcać nieprzyjaciela do złożenia broni. Stanowi to również kontrę do rosyjskich narracji głoszących, że w przypadku dostania się do niewoli ukraińskiej, trzeba liczyć się z torturami czy nawet egzekucją.

Powtarzającym się akcentem na niektórych ukraińskich mil-kanalach jest podkreślanie służby zagranicznych ochotników w Siłach Zbrojnych Ukrainy. W ramach tego zamieszczane są wywiady z żołnierzami, którzy przytaczają swoje historie oraz tłumaczą powody dołączenia do wojny po stronie ukraińskiej. Na jednym z materiałów 3. Korpusu Armijnego zaprezentowano prawie dwugodzinny wywiad z czterema zagranicznymi ochotnikami pochodzącymi ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Niemczech i Kanady⁶⁰. Brygada „Chartija” również przeprowadziła wywiad z ochotnikiem w ich szeregach – 20-letnim obywatelem Kanady, który służy w jednostce jako medyk⁶¹. Powody ochotniczego dołączania są różne – od czysto osobistych związanych z wojskowym hobby czy koniecznością opuszczenia rodzimego kraju do ideowych, takich jak chęć obrony suwerenności zaatakowanego państwa czy zadanie ciosu wspólnemu wrogowi bez konieczności wojowania na terenie własnego kraju. Wyjątkowym przykładem jest Pułk im. Konstantego Kalinowskiego – w jego przypadku założyć można, że prowadzony przez tę jednostkę mil-kanal jest w całości o zagranicznych ochotnikach. Pułk składa się w większości z Białorusinów, którzy są przeciwni reżimowi Aleksandra Łukaszenki i walczą po stronie Ukrainy w charakterze politycznej kontry, którą Ukraina wykorzystuje jako narzędzie nacisku na sąsiada z północy⁶². Wyszczególnianie faktu służby zagranicznych ochotników ma umiędzynaradawiać sprawę obrony suwerenności Ukrainy, lecz jest to również wykorzystywane do wzmacniania rosyjskich narracji w ramach wojny informacyjnej. Wywiady z ochotnikami pochodzącymi często z państw należących do NATO mogą utwierdzać rosyjskie społeczeństwo w przekonaniu, że armia Federacji Rosyjskiej toczy konflikt z więcej niż jednym podmiotem areny międzynarodowej, co czyni sukcesy na froncie silniejszymi propagandowo.

PODSUMOWANIE

Zdecydowana większość mil-kanalów powstała po roku 2022, kiedy zaistniała potrzeba wzmocnienia wysiłków w ramach wojny informacyjnej przez dwa największe państwa Europy Wschodniej, które weszły w nowy etap konfliktu między sobą. Platformy społecznościowe,

⁵⁹ 3 Полк ССО ім. Святослава Хороброго, 3 полк ССО: зачистка ДРГ на промзоні — полон і захоплена рація!, 20.10.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=Ip3DcVz94Sc> (02.02.2026).

⁶⁰ Третій армійський корпус, «Друзі гадають, я найманець НАТО»: ДВІЖ з іноземцями-легіонерами!, 11.09.2025, https://www.youtube.com/watch?v=zli_hyQx3I0 (03.02.2026).

⁶¹ ХАРТІЯ, КУПЕР У КУП'ЯНСЬКУ | Бойовий медик «Хартії» з Канади врятував 50 побратимів і сам настав на міну, 11.01.2026, <https://www.youtube.com/watch?v=M4io4umhBNY> (03.02.2026).

⁶² М. Koczan, Czynniki determinujące kontynuowanie wojny rosyjsko-ukraińskiej, „Nowa Polityka Wschodnia” 2023, 2(37), s. 119-120.

takie jak Telegram i YouTube okazują się użytecznym narzędziem wojny informacyjnej w związku z potencjałem docierania za ich pośrednictwem do wielu odbiorców jednocześnie, możliwością publikowania na nich treści różnego typu czy opcją wyrażania własnego poparcia bądź dezaprobaty poprzez komentarze i reakcje. Oprócz pełnienia funkcji w wojnie informacyjnej są one również źródłem dochodu. Platforma YouTube umożliwia monetyzację treści po spełnieniu określonych wymagań, dzięki czemu mil-kanaly mogą pozyskiwać fundusze na potrzeby własne. Z kolei na Telegramie kanały posiadające więcej niż tysiąc subskrybentów również otrzymują wypłaty, poprzez podział przychodów z reklam. Niektóre mil-kanaly na obu platformach podają także numery kont bankowych, na które użytkownicy mogą wpłacać pieniądze, by wesprzeć daną jednostkę.

Rosyjskie i ukraińskie mil-kanaly wykorzystywane są do działań ofensywnych i defensywnych w wojnie informacyjnej. Uwydatniane są wewnętrzne problemy nieprzyjaciela takie jak złe traktowanie przez przełożonych, niedoposażenie, przymusowe wcielanie do armii czy wysyłanie na front po zbyt krótkim czasie szkolenia. Dużą rolę w pozyskiwaniu tych informacji pełnią wywiady i przesłuchania z pochwyconymi jeńcami wojennymi. Gdy jedna lub druga strona dokona ataku na infrastrukturę czy ludność cywilną, to informacja o tym szybko pojawia się na mil-kanale ubrana w emocjonalny język i często dopełniona pejoratywami na temat nieprzyjaciela. W ramach działań defensywnych publikowane są z kolei materiały, których celem jest podniesienie morale społeczeństwa, np. ukazujące zwycięstwa w potyczkach, oddające hołd poległym żołnierzom z uznaniem ich bohaterstwa czy artystyczne poruszające tematykę wojenną. Mil-kanaly mogą też służyć do obrony własnej przestrzeni informacyjnej, czego przykładem było ostrzeżenie przed kanałem fałszywie powiązanym z rosyjską Grupą Operacyjną „Północ”.

Treści publikowane na mil-kanalach są różnorodne i wynikają z możliwości, jakie oferuje dana platforma oraz inwencji twórczej podmiotów prowadzących kanał. Większość z nich stanowią materiały wideo, które zapewniają potencjał multimedialnego przekazu wielu wątków jednocześnie. Zamieszcza się też pojedyncze posty na dane tematy. Na rosyjskich mil-kanalach pojawiają się treści artystyczne, takie jak wiersze o wojnie czy piosenki patriotyczne, posty na temat bieżących świąt państwowych, a także ujęcia z kamer dronów, które zostały wykorzystane w charakterze amunicji krążącej lub jako środki zrzucające ładunki wybuchowe. Zadaniem tych treści jest m.in. utwierdzenie odbiorców w przekonaniu o wysokiej kompetencji armii rosyjskiej, czego dowodem mają być sukcesy uchwycone na kamerach, a także utrwalenie przekonania o słuszności prowadzenia specjalnej operacji wojskowej, poprzez treści propagandowe. Na ukraińskich mil-kanalach treściami wiodącymi są materiały *POV Combat*, wywiady z własnymi żołnierzami i jeńcami wojennymi oraz muzyka o przekazie patriotycznym. Zarówno w rosyjskiej, jak i ukraińskiej przestrzeni informacyjnej obecna jest klasyczna technika propagandowa, polegająca na dehumanizacji strony przeciwnej, która ma służyć zwiększeniu akceptacji dla brutalnych działań w nią wymierzonych.

Narracje, które są dostrzegalne na rosyjskich mil-kanalach to: Rosja *versus* Zachód/NATO, Zachód i Unia Europejska jako zagrożenie dla Słowian oraz Rosja wyzwalamąca

Ukrainę z nazizmu. Fakt wzięcia do niewoli zagranicznego ochotnika walczącego po stronie Ukrainy lub natrafienia na sprzęt pochodzący z państw NATO jest w pełni wykorzystywany do utrwalania narracji, w myśl której Rosja nie walczy z jednym krajem, lecz ze skonsolidowanymi wysiłkami wielu państw należących do najsilniejszego sojuszu militarnego na globie. W swoich działaniach informacyjnych Rosja stara się wykorzystywać cechę łączącą szereg państw Europy Środkowo-Wschodniej, jaką jest słowiańskie pochodzenie ludności, by antagonizować je w stosunku do zachodniej części Europy i Unii Europejskiej. Sama jednak pomija fakt, że nie jest w pełni słowiańskim państwem, lecz federacją, w skład której wchodzi wiele mniejszości narodowych z innych kręgów kulturowych i cywilizacyjnych. W odniesieniu do ostatniej przytoczonej narracji, Rosja argumentuje swoją agresję koniecznością denazyfikacji sąsiada. Ma to nastąpić poprzez obalenie reżimu w Kijowie, dlatego, gdy przejmowana jest wieś czy miasto ukraińskie to na rosyjskich mil-kanalach używane jest określenie „wyzwolono”. Takowy zabieg semantyczny ma nadać prowadzonej specjalnej operacji wojskowej charakter prewencyjno-defensywny.

Dostrzegalne narracje na ukraińskich mil-kanalach to: działanie z poszanowaniem MPHKG, wsparcie wysiłków obronnych przez państwa Zachodu, obywateli Rosji i Białorusi, a także większa determinacja do walki od przeciwnika. Mimo zabiegów dehumanizacyjnych na ukraińskich mil-kanalach zaobserwować można poszanowanie godności nieprzyjaciela oraz dawanie mu wielu okazji do złożenia broni i przejścia w niewolę. W wielu wywiadach jeńcy podkreślają także dobre traktowanie, co wykorzystuje strona ukraińska do wzmacniania wizerunku bycia sprawiedliwym podmiotem w tym konflikcie. Jednakże zbrodnie wojenne są popełniane zarówno przez jedną, jak i drugą stronę, przy czym wiedza o ich większej ilości wypłyne zapewne po zawieszeniu broni. Na ukraińskich mil-kanalach wyszczególnia się przykłady zaangażowania obywateli innych państw w wysiłki obronne. Przynależność ochotników z państw NATO do jednostek ukraińskich ma podkreślać fakt wsparcia polityczno-militarnego Ukrainy przez najsilniejszy sojusz militarny na świecie. Z kolei istnienie formacji białoruskiej, a także rosyjskiej (Legion Wolność Rosji), które walczą po stronie Ukrainy, rozszerzają narrację wsparcia o opozycjonistów państw sąsiadujących. Jest to też wiadomość dla Rosji i Białorusi, że istnieją grupy zdobywające doświadczenie bojowe, które są zmotywowane do zmian w swoich ojczyznach. Formacje te posiadają również swoje mil-kanale, gdzie narracje mogą trafiać silniej do rodaków choćby ze względu na błąd poznawczy, nazywany faworytyzmem grupy własnej. Ostatnia narracja jest wyszczególniana w wywiadach z jeńcami, gdzie pojmani żołnierze często zaznaczają, że ich służba na froncie była alternatywą dla więzienia bądź spowodowana przymusem. Jest to kontrastem dla formacji ochotniczych takich jak 3. Armijny Korpus czy Pułk Kalinowskiego, gdzie żołnierze z reguły są zmotywowani samą ideą.

BIBLIOGRAFIA

- 2-y mekhanizovaniy batal'yon 3 OSHBR. 2024. Okupant, trikolor i polon: yak zakinchilasya «pokazukha pid*ri» v Kopnkakh. [2-й механізований батальйон 3 ОШБр. 2024. Окупант, триколог і полон: як закінчилася «показуха під*рів» в Копанках]. W <https://www.youtube.com/watch?v=9GosD967Nok&rco=1>.
- 3 Polk SSO im. Svyatoslava Khorobrogo. 2025. 3 polk SSO: zachistka DRG na promzoni — polon i zakhoplena racia!. [3 Полк ССО ім. Святослава Хороброго. 2025. 3 полк ССО: зачистка ДРГ на промзоні — полон і захоплена рація!]. W <https://www.youtube.com/watch?v=Ip3DcVz94Sc>.
- 106 gvardeyskaya diviziya VDV Tula. 2025. [106 гвардейская дивизия ВДВ Тула. 2025]. W https://t.me/vdv_106/1650.
- Bashkirskiy batal'on. 2026. [Башкирский батальон. 2026]. W <https://t.me/bashbat02/14698>.
- Batal'on "Piterskogo" Spetsnaz "Akhmat" MO RF. 2026. [Батальон "Питерского" Спецназ "Ахмат" МО РФ. 2026]. W https://t.me/Batalion_Piterskiy_Russia/4421.
- Belinsky Shai. 2026. The Top 100 Most Visited Websites in the World (December 2025). W <https://www.similarweb.com/blog/research/market-research/most-visited-websites/>.
- Bergengruen Vera. 2022. How Telegram Became the Digital Battlefield in the Russia-Ukraine War. W <https://time.com/6158437/telegram-russia-ukraine-information-war/>.
- Białoskórski Robert. 2023. „The theoretical concept of information warfare: A general outline”. *Humanities and Social Sciences* 30(4): 7-24. <https://doi.org/10.7862/rz.2023.hss.39>.
- Brigada RUBIZH. 2025. ORKI NE VITRIMALI! Total'ne znishchennya voroga privelo do yaskravikh rezul'tativ! [Бригада РУБИЖ. 2025. ОРКИ НЕ ВИТРИМАЛИ! Тотальне знищення ворога привело до яскравих результатів!]. W <https://www.youtube.com/watch?v=JlhTXj92RHg>.
- Bryczek-Wróbel Patrycja, Moszczyński Maciej. 2022. „The evolution of the concept of information warfare in the modern information society of the post-truth era”. *Defence Sciences Review* 13: 48-62. <https://doi.org/10.37055/pno/152620>.
- de Ruiter Adrienne. 2023. „To be or not to be human: Resolving the paradox of dehumanization”. *European Journal of Political Theory* 22(1): 73-95. <https://doi.org/10.1177/1474885120984605>.
- Đorđević Vladimir, Suslov Mikhail, Čejka Marek, Mocek Ondřej, Hrabálek Martin. 2023. „Revisiting Pan-Slavism in the Contemporary Perspective”. *Nationalities Papers* 51(1): 3-13. <https://doi.org/10.1017/nps.2022.75>.
- Fossberg Hanna, Fangen Katrine. 2025. „Weaponized humor and militarized masculinity: the role of memes in far-right discourse on the Russo-Ukrainian war”. *Journal of Gender Studies*: 1-22. <https://doi.org/10.1080/09589236.2025.2545905>.
- Giles Keir. 2016. *Handbook of Russian Information Warfare*. Fellowship Monograph 9. Rome: NATO Defense College.
- Grisé Michelle, Demus Alyssa, Shokh Yuliya, Kepe Marta, Welburn Jonathan, Holynska Khrystyna. 2022. *Rivalry in the Information Sphere: Russian Conceptions of Information Confrontation*. W https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR100/RR198-8/RAND_RRA198-8.pdf.

- Gvardeyskaya 71-ya diviziya LenVO. 2025. [Гвардейская 71-я дивизия ЛенВО. 2025]. W https://t.me/ogvmsbr_200Z/2211.
- Gvardeyskaya 71-ya diviziya LenVO. 2025. [Гвардейская 71-я дивизия ЛенВО. 2025]. W https://t.me/ogvmsbr_200Z/2327.
- Kamiński Tomasz. 2024. „Propaganda i jej wpływ na bezpieczeństwo państwa i obywateli na przykładzie działań wojennych w Ukrainie”. *SECURO* 11: 57-67. <https://doi.org/10.33896/Securo.2024.11.5>.
- Kanet Roger Edward. 2024. „Moscow and the World: From Soviet Active Measures to Russian Information Warfare”. *Applied Cybersecurity & Internet Governance* 3(1): 34-57. <https://doi.org/10.60097/ACIG/162742>.
- KHARTIYA. 2025. «Khartiya» peremolola moskaliv. [ХАРТІЯ. 2025. «Хартія» перемолола москалів]. W <https://www.youtube.com/shorts/665OtkDoF7g>.
- KHARTIYA. 2026. KUPER U KUP'YANS'KU | Boyoviy medik «Khartii» z Kanadi vryatuvav 50 pobratimiv i sam nast. [ХАРТІЯ. 2026. КУПЕР У КУП'ЯНСЬКУ | Бойовий медик «Хартії» з Канади врятував 50 побратимів і сам наступив на міну]. W <https://www.youtube.com/watch?v=M4io4umhBNY>.
- Koczan Marcin. 2023. „Czynniki determinujące kontynuowanie wojny rosyjsko-ukraińskiej”. *Nowa Polityka Wschodnia* 2(37): 110-124. <https://doi.org/10.15804/npw20233705>.
- Kompantseva Larysa. 2021. „Research, Education, and Practice of StratCom in the Security Service of Ukraine in Interagency Settings”. *Information & Security: An International Journal* 48(1): 69-83. <https://doi.org/10.11610/isij.4804>.
- Kravchenko Olena, Veklych Vladyslav, Krykhivskyi Mykhailo, Madryha Tetiana. 2024. „Cybersecurity in the face of information warfare and cyberattacks”. *Multidisciplinary Science Journal* 6: 1-11. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0219>.
- Mehta Shobhit, Kumar Umang. 2025. „Cyberwarfare In Russia Ukraine War Lessons For India”. *Synergy* 4(1): 71-95.
- Meissner Jacek. 2022. „Rosyjska koncepcja wojny nowej generacji w świetle pierwszych doświadczeń z wojny w Ukrainie”. *Roczniki Nauk Społecznych* 50(4): 133-148. <https://doi.org/10.18290/rns22504.12>.
- Navalna Maryna, Kostusiak Nataliia, Sazonova Yaroslava, Prosianyk Oksana, Skliarenko Olesia, Chernobrov Yuliia, Ovsienko Alla, Prymachok Oksana, Shynkar Tetiana. 2024. „Invective Vocabulary in The Language of the Ukrainian Mass Media During the Russia-Ukraine War: Stylistic Layers and Pragmatics of Meaning”. *AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research* 14(1): 47-53.
- Novaya Gazeta Europe. 2023. New video of alleged sledgehammer execution appears on Telegram channel affiliated with PMC Wagner. Graphic footage. W <https://novayagazeta.eu/articles/2023/02/13/new-video-of-alleged-sledgehammer-execution-appears-on-telegram-channel-affiliated-with-pmc-wagner-graphic-footage-en-news>.
- Olechowski Adam Paweł. 2022. „Dezinformacja i propaganda orężem wojny kognitywnej”. *Media i Społeczeństwo* 17(2): 25-38. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.2564>.
- Organized Crime and Corruption Reporting Project. 2022. Putin's Chef Sends 'Bloody' Sledgehammer to EU Parliament. W <https://www.occrp.org/en/news/putins-chef-sends-bloody-sledgehammer-to-eu-parliament>.

- Pancheva Gabriela, Ardhelas Amri Azis, Gil Andrea Torresagaton, Spencer Alexander. 2024. „‘Russian warship, go fuck yourself’: Romantic narratives of the hero in the war of Ukraine”. *The British Journal of Politics and International Relations* 27(1): 270-291. <https://doi.org/10.1177/13691481241303258>.
- Polk Kalinoŷskaga. 2023. Razmova z palonnym | Polk Kalinovskogo. [Полк Каліноўскага. 2023. Размова з палонным | Полк Калиновского]. W <https://www.youtube.com/watch?v=h9KSivN9nxM&rco=1>.
- Robbins Elizabeth. 2007. „Muddy Boots IO: The Rise of Soldier Blogs”. *Australian Army Journal* 4(3): 39-58.
- Rodnaya 98-ya (VDV Rossii). 2025. [Родная 98-я (ВДВ России). 2025]. W <https://t.me/rodnaya98vdd/2887>.
- Schrijver Peter. 2023. Ukraine’s Fight on the Front Lines of the Information Environment. W <https://mwi.westpoint.edu/ukraines-fight-on-the-front-lines-of-the-information-environment/>.
- Severnyy Veter. 2026. [Северный Ветер. 2026]. W <https://t.me/warriorofnorth/15036>.
- Taddeo Mariarosaria. 2012. „Information Warfare: A Philosophical Perspective”. *Philosophy and Technology* 25: 105-120. <https://doi.org/10.1007/s13347-011-0040-9>.
- TGStat. GREY ZONE: Subscribers number growth W https://tgstat.ru/en/channel/@grey_zone/stat/subscribers.
- Thornton Rod. 2015. „The Changing Nature of Modern Warfare: Responding to Russian Information Warfare”. *The RUSI Journal* 160(4): 40-48. <https://doi.org/10.1080/03071847.2015.1079047>.
- Tretiy armiy'skiy korpus. 2025. «Druzi gadayut', ya naymanets' NATO»: DVIZH z inozemtsyami-legionerami! [Третій армійський корпус. 2025. «Друзі гадають, я найманець НАТО»: ДВІЖ з іноземцями-легіонерами!]. W https://www.youtube.com/watch?v=zli_hyQx3I0.
- Tretiy armiy'skiy korpus. 2025. Rosiya verbue indiytsiv, student v poloni ta strok za «228» — rozslidu. [Третій армійський корпус. 2025. Росія вербує індіюців, студент в полоні та строк за «228» — розслідування Трійки!]. W <https://www.youtube.com/watch?v=8CaXQ9qpFXA>.
- Tretiy armiy'skiy korpus. 2025. Tretiy kontakt — vdaliy! Znishchennya p*dariv, shcho namagalisyia prosunutisya miż pozicyami Trijki. [Третій армійський корпус. 2025. Третій контакт — вдалий! Знищення п*дарів, що намагалися просунутися між позиціями Трійки]. W <https://www.youtube.com/watch?v=wXTl1wYoSSo>.
- Volkoff Vladimir. 2022. Krótka historia dezinformacji. Od konia trojańskiego do Internetu. Bielany Wrocławskie – Kobierzyce: Wektory.